

Tanja Vahvelaisen ja Tiina Tuomelan sekä 9 muun valtuutetun aloite koulurauha-asiamiehen viran perustamisesta

VD/937/00.02.00.03/2019

Tanja Vahvelainen ja Tiina Tuomela sekä yhdeksän muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Me allekirjoitetut esitämme, että Vantaalle perustetaan koulurauha-asiamiehen virka suoraan kaupunginjohtajan alaisuuteen.

Kustannus palkka- ja sivukuluineen tästä tulisi mahdollisesti olemaan vuosi tasolla noin 80.000€ ja virka voitaisiin kenties yhdistää Vasemmistoliiton aiemmin (24.9.2018) jättämän aloitteen lapsiasiamiehen viran kanssa.

PERUSTELUT:

Koulukiusaamisen kitkemiseen tarvitaan uusia keinoja ja tämä olisi selkeä askel konkretiaan.

Lapsena kiusaamisen uhriksi joutuneet eivät toivu välttämättä koskaan.

Useat tutkimukset osoittavat, että sekä kiusatuksi joutuneet että itse kiusaajat kokivat erilaisia psyykkisiä oireiluja vielä vanhempanakin.

Tutkimukset osoittavat, kiusaamisen uhriksi joutuneilla on tavallista enemmän mm. masennusta, ahdistuneisuutta ja itsemurha-ajatuksia. Näiden ongelmien lisäksi on usein sekä taloudellisia ongelmia että vaikeuksia solmia ihmissuhteita.

Kiusaamisen on todettu vaikuttavan myös kiusattujen fyysiseen terveyteen mm. erilaisina psykosomaattisina oireina, kuten kiputiloina ja yleisenä sairasteluna, nukkumisvaikeuksina ja yökasteluna sekä syömishäiriöinä. Kiusatuille tyypillistä on luonnollisesti koulumotivaation heikkeneminen ja kouluun menon väittely.

Ongelmat kantavat myös aikuisikään: Aikuisiässä lapsena kiusaamisen kohteeksi joutuneilla esiintyy verrokiryhmiä enemmän luottamuksen puutetta ihmissuhteissa ja kasvanut riski tulla kiusatuksi työelämässä.

Kiusaamisella on seurauksensa myös kiusaajille. Muita kiusaavilla lapsilla ja nuorilla on tutkimuksissa todettu esiintyvän myös särkyjä, nukkumisvaikeuksia ja mielipahaa. Mikäli kiusaaja saa jatkaa toimintaansa, on riski, että hän käyttäytyy aggressiivisesti myöhemminkin iän karttuessa.

Pojilla, jotka ovat kiusanneet kouluikäisinä muita, on aikuisiällä huomattu esiintyvän monenlaisia mielenterveyteen ja ihmissuhteisiin liittyviä ongelmia, kuten aggressiivisuutta seurustelusuhhteissa, antisosiaalisia persoonallisuushäiriöitä, heikkoa menestystä työelämässä, päihteiden väärinkäyttöä ja rikollisuutta.

Kiusaamiseen pitää siis puuttua, paitsi kiusatun kohteeksi joutuneen, myös kiusaajan itsensä vuoksi.

Oppilaan turvallisuus: Perusopetuslain 29§ mukaan oppilailla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Silti se ei ole monelle turvallinen.

Esimerkiksi kouluterveyskyselyn tulosten pohjalta peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisista (aineisto 82% maan kaikista oppilaista luokka tasoilta):

Vähintään kerran viikossa kiusattuja: 8%. joista 10% poikia ja 6% tyttöjä.

Kiusaaja-uhreja puolestaan: 3% poikia ja 1% tyttöjä.

lähde: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-485-495-5>

Koulukiusaaminen peruskoulun yläluokilla 2000-2007; Luopa, Pauliina; Pietikäinen, Minna; Jokela, Jukka (2008)

Kiusaamisen hintalappu yhteiskunnalle: Kiusaamisen tarkkaa hintaa on vaikea laskea, mutta se on yksi syy syrjäytymiseen. Opetusministeriössä on arvioitu nuorena syrjäytyneen henkilön aiheuttavan yhteiskunnalle 1,2 miljoonan euron kustannukset elämänsä aikana.

lähde: <https://www.is.fi/taloussanomat/oma-raha/art-2000001708425.html>

Seuraukset yksilötasolla:

Kiusattu: Pahimmat koulukiusaamiset voivat johtaa koulun vaihtoon, kotiopetukseen tai psykiatriseen hoitoon. Vakavimmissa tapauksissa, kun kiusaaminen on jatkunut pitkään, saattaa seurauksena olla itsetuhokäyttäytyminen murhavihjeineen. Toistuva negatiivinen palaute muilta oppilailta vaikuttaa kiusatun minäkuvaan, ja se saattaa vaikuttaa myös koulumenestykseen sekä itsetunnon kehitykseen. Jatkuva arvaamaton tovereiden käyttäytyminen ja pelko kouluun menosta rasittaa lasta myös henkisesti ja riistää kiusatulta työilon ja -rauhan.

lähde: Hamarus. P 1998. *Älä kiusaa mua!: Miten tunnistan ja estän koulukiusaamisen.* (s. 12) Turku. Länsi-Suomen Lääninhallitus.

Kiusaaja: Kiusaajan käyttäytyminen saattaa pahentua ajan saatossa, jos hänen käytökseensä ei puututa. Kiusaajilla saattaa esiintyä erilaisia särkyjä, nukkumisvaikeuksia ja mielipahaa. Kiusaaja kantaa tekojaan joskus koko elämänsä ja kokee niistä syyllisyyttä. Kiusaaja saattaa käyttäytyä myöhemminkin elämässään aggressiivisesti, mikäli hän saa jatkaa kiusaamistaan ilman että kukaan puuttuu siihen. Kiusaaja oppii myös väärän tavan hallita ihmissuhteita, jos kiusaamista ei lopeteta. Kiusaajaa autetaan löytämään myönteinen keino saada ystäviä puuttumalla kiusaamiseen. Varsinkin pojilla, jotka ovat olleet kiusaajia, on todettu esiintyvän monenlaisia mielenterveyteen ja ihmissuhteisiin liittyviä ongelmia, kuten esimerkiksi päihteiden väärinkäyttöä ja rikollisuutta.

lähde: Kaski. S; Nevalainen, V 2017. Jo riittää - irti kiusaamisesta ja kiusaajista. Helsinki: Kirjapaja.

Viitanen. M. 2018 Koulukiusaamisen monet kasvot (s.24)

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/144012/Viitanen_Michelle.pdf?sequence=1

Mihin tarvitaan koulurauha-asiamiestä

1. Kiusaaminen on edelleen suuri ongelma, eikä sitä ole pystytty 2000-luvulla juuri vähentämään (kouluterveyskyselyt).
2. Luottamuspuola. Vanhempi tai oppilas ei aina luota koulun kykyyn ratkaista ongelma. Perhe voi tuntea epäluottamusta koulua kohtaan. Saatu kohtelu on voitu kokea epäoikeudenmukaisesti.

"Jos on yhteydessä kouluun, myös opettaja alkaa kiusata", Lehtoranta, J. (2011)

<https://tampub.uta.fi/handle/10024/82910>

3. Kaikki kiusaaminen ei tapahdu vain koulussa tai koulumatkalla. "Selvitetty" kiusaamistapaus voidaan esim. kostaa vapaa-ajalla. Koulurauha-asiamies voisi kiinnittää huomiota myös koululaisten kouluajan ulkopuolella jatkuvaan kiusaamiseen.
4. Kiusaamistilanteista tulee vain pieni osa aikuisten tietoon. Usein kertomatta jättämisen taustalla on luottamuspula aikuisten ja nuorten välillä*. Koulurauha-asiamies voi tarkastella tilastoja koulukohtaisesti ja etsiä tapauksia, jotka jäävät koulun aikuisilta huomaamatta.
*Hamarus. P 2012. (s.27-29), Haukku /Jaavan tekee: puututaan yhdessä kiusaamiseen. Jyväskylä: PS-kustannus.
5. Vanhemmat tai nuoret voisivat olla suoraan yhteydessä asiamieheen.

Opettaja voi myös ikään kuin "ostaa" kiusaajan luoman narratiivin kiusatusta ja toimia myös kiusattua kohtaan epäreilusti. Esimerkiksi voidaan luulla, että kiusattu on itse kiusaaja. Monesti asiat näyttävät erilaisilta, kun niitä katsoo liian läheltä, omassa ympäristössään. Siksi koulun ulkopuolista tahoja tarvitaan.

Asiamies voi olla yhteydessä opettajien lisäksi myös koulukuraattoriin parantaakseen käsitystä koulun kiusaamistilanteesta."

Kaupunginvaltuuston 28.1.2019 § 17

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:

- Tanja Vahvelaisen ja Tiina Tuomelan sekä 9 muun valtuutetun aloite koulurauha-asiamiehen viran perustamisesta allekirjoitettuna